

Hayat futbola benzer fena halde

"Hayat fena halde futbola benzer. Her doğru dört pastan biri, yüzde doksan gol olur." Sezonun iddialı yerli filmlerinden "Dar Alanda Kısa Paslaşmalar" bu cümlelerle başlıyor ve bitiyor.

Kolayca anlaşıldığı gibi futbol üzerine bir film. Derviş Zaim'in "Tabutta Rövaşata"sından sonra Serdar Akar'ın futboldan sinemamıza kazandırdığı ikinci terim oldu "Dar Alanda...." Yönetmen Serdar Akar ilk filmi "Gemide"de de "Bir ülke gibidir gemi" cümlesini Erkan Can'ın (Kaptan) ağzından serlevha etmişti kulaklarımıza.

Serdar Akar ve Kudret Sabancı iki yıl önce "Gemide" ve "Laleli'de Bir Azize" isimli iki yeni ve ilk filmle sinemaya başladılar. Yeni Sinemacılar isimli bir oluşumun ilk ürünleriydi bunlar. Her ne kadar Yeni Sinemacılar'ın ne oldukları, neden böyle bir oluşum gerçekleştirdikleri ve ne türlü bir iddia, söylem ya da manifesto ile var oldukları anlaşılmasa da, "Gemide"nin Antalya'da Altın Portakal alması ve ardından da Cannes'a davet edilmesi Yeni Sinemacılar'ın önünü açtı. "Laleli'de bir Azize" ise unutuldu gitti. Bana kalırsa biraz da haksızlık edildi o filme... Neyse...

"Dar Alanda..." Bursa'nın tarihi semtlerinden birinde, mahalle sakinlerinin, esnafının kurduğu bir futbol kulübünün etrafında gelişiyor. Futbolcular, yöneticiler, antrenör, taraftar, mahalleli ve rakip takımlar, rakiplerin kötü niyetli başkanları, taraftarları vs. sarmalından gelişen ve olmazsa olmaz mahalle aşklarına, gönül koymalara, düğünlere, kavgalara, köşe bucak saklanmalara, mahalle kahvesinde atılan zarlara, pederlerden gizli saklı kaçılarak katılan antrenmanlara kadar hepsi yaşamımızdan, çevremizdeki gözlemlerimizden yansıyan gerçeklikler ya da gerçeklik parçacıklarından oluşmuş sınımsız bir öykü.

Aslında filmin belirli bir öyküsü yok. Birden fazla öyküyü barındırıyor içinde. Bir mahallenin öyküsünü anlatmak istemiş Serdar Akar. Başta kaleci Torba Suat (Erkan Can) olmak üzere Hacı (Savaş Dinçel) ve Serkan (Rafet El Roman)'ın öyküleri ön plana çıkıyor. Ancak hiçbir filmi sürükleyecek, diğer yan öyküleri etrafında toparlayıp seyirciyi saracak, kucaklayacak bir ağırlığa sahip olamıyor. Bu da filmde bir senaryo ve dramaturji sorunu olduğunu gösteriyor.

Açıkkası, Serdar Akar'ın ikinci filmi beni hayal kırıklığına uğrattı. Kaldı ki bu Serdar'a ait bir sorun gibi de gözüküyor. Aynı sorun bütün Türk filmlerinde

var. Dağınıklık. Tek bir öykü anlatmaya gelince yönetmenlerimiz başarılı olabiliyorlar. Ancak büyük bir öyküye, dallı budaklı, yan öykülerle beslenen bir hikayeye gelince iş, ortalık karışıyor. Burada da olan bu. Film tutukluk yapmış bir tabanca gibi, içinde barındırdığı enerjiyi bir türlü dışarı çıkaramıyor. İkiniyor, sıkılıyor ama bir türlü dışarıya bir şey sızıyor. Başta Erkan Can ve Savaş Dinçel olmak üzere çok iyi oyuncular ve oyunculuğa sahip olmasına rağmen istenen etkiyi ve vurguyu yapamıyor "Dar Alanda..." Hacı ile Aynur'un (Müjde Ar) ilişkisi nedir? Neden birbirlerine bir türlü açılmazlar? Filmde bunun önemi yoksa neden beş sahnesinden birinde Aynur var. Film Esnaf Spor'u mu, Hacı'yı mı yoksa Aynur'u mu anlatıyor? Serkan'ın öyküsü kıyısından köşesinden niye dahil oluyor? Sahi bu filmin bir senaryosu var mı? İyi görüntüler, birkaç iyi oyuncu, Fahir Atakoğlu gibi sıkı bir isimden alınan müzikler iyi film yapmaya yetiyor mu? 1982'de geçen filmde ihtilal sonrası döneme ait en ufak bir şey hissedilmiyor. Futbol sahasındaki birkaç jandarmadan başka. Sahi filmin ortalarında bir yerinde kamyonetle gelen askerler nereye gitmişti?

Filmde kıyısından köşesinden temas edilen şeyler; çoğumuzun yakından tanıdığı ya da bizzat yaşadığı ve belki de özlemini hâlâ duyduğu şeyler. Küçük bir mahalle hayatı; esnaf ve mahalle sakinleri arasındaki dayanışma, ufak çaplı gönül kırıklıkları, dargınlıklar, kadınlar ve genç kızlar arasındaki ilişkilerçeşmeler, kıskançlıklar ama sonuçta hep tatlıya bağlanan anlaşmazlıklar. Mahallenin futbol takımı ve o derme çatma kulüp binasının ve tozlu, yırtık fileli sahanın etrafında gelişen bir futbol sevgisi ve dayanışma duygusu. Mahalleli olma duygusu yani. Yani artık olmayan bir şey. Eski adetler, kentlilik ile köylülük arasında oluşan yeni bir sosyal yapının kendisiyle birlikte getirdiği yeni adetler, arabesk bir yaşam tarzı. Henüz marketin hayatımıza girmedikleri dönemlerin yani bakkal ve manifaturacının hâlâ ayakta kaldığı dönemler..

Ben bu sıcaklığı, bu özlemi, bu tadı hissedemedim filmde. Belki siz hissedersiniz. Hani sinema bir duyguyu aktarmaktı ya...

2000-12-16

Yazar:

Muhabir: Ercüment Dursun
